

EDITORIAL

Itandudo ti lima a siglo ti armado a pannakidangadang

Iti apagbannawag ti Abril 27, 2021, selebraran tayo ti maika-500 a tawen ti labanan iti Mactan, ti immuna a balligi iti atiddog ken agtultuloy a pakasaritaan ti armado a pannakidangadang ti umili a Pilipino para iti nailian a wayawaya. Saludoan tayo ni Datu Lapulapu ken kadagiti dadduma a timmakder ken nangpamek kadagiti armado a gangannaet a managsakop iti panangidaulo ni Ferdinand Magellan.

Ti labanan iti Mactan ti nalatak a simbolo ti natured a takder ken pannakilaban dagiti katutubo a Pilipino. Pinili da ti agarmas ken agsalaknib imbes nga agkurno ken agbayad ti buwis kadagiti gangannaet nga ari. Inusar da ti superyoridad da iti bilang ken kaammuan iti kagaan ken baybay, tapno pagbalinen nga awan serbi dagiti napipigsa nga armas dagiti gangannaet a managrout ken paayen ti gandat da nga agsakop.

Babaen iti armado a pannakilaban, sinalakniban da Lapulapu ti daga da kontra dagiti puersa ti Espanya ken dagiti traidor a kas kada Humabon ken Zula. Numampay nagsubli dagiti puersa ti Espanya ken iti

simmaruno ket sinakop da ti Pilipinas kas kolonya, ti kinatured da Lapulapu ket tungpal-biag nga agserbi inspirasyon kadagiti sumaruno a henerasyon dagiti Pilipino nga agalsa ken agarmas tapno gun-oden ti wayawaya kontra iti gangannaet a managsakop.

Iti nadumaduma a tukad iti uneg ti gangannaet a kolonyal a panagari, nagarmas ken limmaban dagiti Pilipino kontra kadagiti manangadipen ken mananggundaway. Linabanan da ti panagagaw ti daga, ti panagbayad ti tributo wenno buwis iti ari, ti pilit ken awan tangdan a panagpatrabaho ken dagiti nulpit a panagdusa. Timmaud dagiti bannuar a kas kada Lakandula, Rajah Sulay-

man, Palaris, Diego ken Gabriela Silang, Francisco Dagohoy ken rinibu a dadduma pay. Naan-anay a petpet da amin ti saan a maparmek a kapanunotan ni Lapulapu ket ti panggep na nga agbalin a nawaya manipud iti gangannaet a panagsakop.

Manipud iti dinasut a panagalsa iti uneg ti nasurok tallo gasut a tawen a panagsakop ti Espanya, kamaudianan na ket nagkaykaysa dagiti Pilipino iti babaen ti nalabbaga a bandera ti Katipunan iti panangidaulo ni Andres Bonifacio. Inrussuat da ti nasaknap a pannakigubat a gerilya kontra kadagiti puersa nga Espanya ken winayawayaan ti pagilian manipud iti gangannaet a kontrol. Kas ti maysa a Humabon a nagkurno kenni Magellan, adda Aguinaldo ken babaknang nga ilustrado a nagtraidor iti pagilian ken simmuko kadagiti puersa a kolonyal ti Amerika a puersado a nagagaw iti wayawaya ti pagilian.

Manipud Batangas aginggana

Balangiga iti Samar ken iti dadduma a paset ti pagilian, nagalsa dagiti Pilipino a petpet da ti paltog ken badang. Natured a limmaban dagiti Pilipino uray no naulpit da nga ikuskuspil dagiti managsakop a puersa ti US nga addaan kadagiti nabilbileg nga armas. Nasurok maysa a milyon a Pilipino ti natay iti taray ti armado a pannakilaban iti kolonyal a panagsakop ti US, ken inbunga ti nakaro a bisin ken sakit iti panawen ti panangkuspil kadagiti immuna a tawen ti 1900.

Nagdalluyon manen ti armado a pannakilaban ti umili a Pilipino iti panangidaulo ti daan a Partido Komunista ti Pilipinas a naitakder idi 1930. Naitakder ti PKP ken Hukbong Bayan Laban sa Hapon (Hukbalahap) idi 1942 a nangiyabante ti gerilya a pannakigubat kontra kadagiti kolonyal a puersa ti Japan. Kas kadagiti naglabas nga armado a panagalsa, ti Hukbalahap ket kangrunaan na a maysa a soldado a mannalon a simmaknap iti kaaw-awayan ken nangitakder kadagiti organo ti panangiwawanwan iti intero a Central Luzon ken nagipakat kadagiti yunit na iti Manila, Southern Luzon, aginggana

iti Panay ken dadduma pay a lugar.

Nagpursige ti daan a Partido ken Hukbalahap iti armado a pannakilaban kadagiti pasista a tropa ti Japan uray kalpasan a simmuko dagiti puersa nga indauloan ti US ken nagawid dagiti tropa nga Amerikano idi 1942. Nagsubli dagiti puersa militar ti US idi 1945 tapno ipataw manen ti kolonyal a turay da babaen iti panangbomba ken traidor a panangatake kadagiti Huk ken panangisayangkat kadagiti awan-sarday nga operasyon a kontra-gerilya. Gapu iti kamali a panangidaulo dagiti lider ti daan a Partido a nakikumplot iti kabusor, naiturong ti Hukbalahap (a naawagan iti nagan a Hukbong Mapagpalaya ng Bayan) iti dalan ti pannakaabak wenno panagsuko iti aso-aso a rehimen ti US.

Ti panangibangon ti Bagong Hukbong Bayan idi 1969 ket panangpetpet manen iti armas ni Lapulapu ken panangituloy ti armado a pannakilaban ti umili a Pilipino para iti pannakawayawaya ti pagilian ken ti gimong. Iti panangidaulo ti Partido a naitakder manen iti 1968 iti tarabay ti Marxismo-Leninismo-Maoismo, inturong ti BHB ti ar-

mado a pannakidangadang iti baro a tukad ken kasaknap a saan pay a nadanon iti pakasaritaan ti pagilian. Iyab-abante na daytoy ti baro a demokratiko a rebolusyon iti panangidaulo ti proletaryado, a panangingato ti daan a demokratiko a rebolusyon ti Katipunan.

Simmaknap iti intero a pagilian ti armado a pannakilaban ti umili a Pilipino. Sumursurot daytoy iti nalawag nga estratehiko a linya ti naunday a gubat ti umili tapno sistematisiko a papigsan ti BHB, sumaruno ti panangrimbaw ti dakdakkal ken napigpigsan nga Armed Forces of the Philippines a suportado ti US, ken rebbeken ti naindasigan a panagturay dagiti imperialista, dadakkal a burgesya komprador ken dadakkal nga apo't daga.

Kapada ti BHB, ti amin nga armado a rebolusyonaryo a Pilipino iti napalabas, ket padpadaksen dagiti manangidadanes. Inawagan da a "bandido" wenno "insurekto." Segurado no sibibiag iti agdama ni Lapulapu wenno dadduma pay a nagarmas ken nagalsa, awagan da met laeng dagitoy a "terorista" dagiti agbuteng ken makagura iti umili nga agarmas.

Ti panggep ti umili a Pilipino a nailian a wayawaya ket isu ti kangrunaan a tulbek a nangiduron kadagiti nagsasaruno a henerasyon kadagiti napalabas a siglo nga agarmas ken mangpatpatibker kadakua da nga agtultuloy nga agmartsa iti dalan ti armado a pannakidangadang. Iti panaglapan iti higante nga imperialista ken amin nga armado a pasurot daytoy, ti umili a Pilipino ken dagiti Nalabbaga a mannakigubat da ket umad-adaw ti inspirasyon iti armado a kinatured ni Lapulapu ken iti balligi da iti labanan iti Mactan. Napnuan ti pangngeddeng ti armado a kinatured ti amin a bannuar iti napalabas, natibker ti pangngeddeng ti BHB ken amin a puersa ti demokratiko a rebolusyon ti umili nga iyabante ti pannakidangadang tapno gun-oden ti pudno a nailian a wayawaya ken demokrasya. AB

Tuig LII No. 8 | Abril 21, 2021

Ti *Ang Bayan* ket maipabpablaak iti Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles ken Espanyol. Umawat ti *Ang Bayan* kadagiti kontribusyon iti porma dagiti artikulo ken damdamag. Awisen mi dagiti agbasbasa nga agipatulod kadagiti dillaw ken rekomendasyon para idudur-as ti dyaryo tayo.

 @prwc_info

 fb.com/editorsofAB

 cppinformationbureau@gmail.com

Linaon

Editorial: Itandudo ti lima a siglo ti armado a pannakidangadang	1
Ti Labanan iti Mactan	3
Panaglapan ti masa iti RCSP iti Samar	4
BHB-Lanao, nakikaysa iti Ramadan	4
3 pistola, nasamsam ti BHB-Negros	4
Dagiti bannuar ti Kalinga.	4
Nainkalintegang a tulong ken nayon a sueldo, iteden!	5
₱100 a nayon iti inaldaw a sueldo	5
2 sibilyan pinatay, 2 natiliw iti Negros	6
Nayon a sueldo para kadagiti bilyunaryo	6
Pananggundaway kadagiti agniniyog	7
Iti ababa a sarita	8
IMF-World Bank, managgamgam iti daga ken kontra iti aglawlaw	9
Kumarkaro dagiti hate crime idiy US	10
"Saan nga agsanggir iti US iti panagsalaknib ti Pilipinas" - PKP	10

Ti *Ang Bayan* ket ipabpablaak dua a beses tunggal bulan ti Komite Sentral ti Partido Komunista ti Pilipinas

Ti Labanan iti Mactan

Ti Labanan iti Isla ti Mactan idi Abril 27, 1521 ket nagmarka kas kaunaan nga organisado a pannakilaban dagiti Pilipino kontra iti gangannaet a magsakop. Napnuan kinatured a sinango ken inabak da Lapulapu ken dagiti katutubo a mannakigubat dagiti nabilbileg nga armas dagiti Espanyol nga indauloan ni Ferdinand Magellan.

Idi maika-16 a siglo iti panawen ti nasapa a kapitalismo, ti lubong ket pagi-innagawan ti sumagmamano a pagarian kas ti Espanya, Portugal ken Britanya. Agi-innuna dagiti agkukumpitensya a pagarian iti panagpaadu kadagiti kolonya da, panagpalawa ti pannakilinnako ken panangbingay iti lubong babaen iti bukod da a bileg iti pulitika ken ekonomya.

Iti kastoy a paspasamak, nagsingasing ti maysa a Portuguese a ni Magellan kenni Ari Carlos nga idauloan na iti nagan ti Espanya ti maysa nga ekspedisyon tapno biruken ti kinabaknang ti Spice Islands, grupo dagiti isla a maawagan iti agdama a Moluccas a paset ti Indonesia. Napateg idi iti Europe dagiti adda ditoy a paminta, sinamon, kunig, laya ken dadduma pay a mangparaman wenno pangpabanglo iti makan. Idi pinalubosan ti ari ket naglayag da Magellan ken 250 a soldado idi Agosto 1519 a naglugan ti lima a barko.

Dimmanon iti agarup dua tawen ti panaglayag da sakbay a nakakita da ti daga. Ken idi Marso 17, 1521 ket nagsanglad da iti Homonhon a paset ti Samar. Ditoy a naam-ammo ni Magellan ti sumagmamano a dadaulo dagiti katutubo. Kinigtot da dagiti katutubo babaen kadagiti gangannaet nga armas a 12 a kanyon ken dagiti *musket* (immun-una a ripple) nga “agipugpugso ti kimat ken gurruod,” 50 a crossbows (napaunlad a bai ken pana), dagiti espada, wasay ken landok a kabal. Kasukat ti “pannakigayyem,” isuda ket nabunyagan a Kristiyano ken pinagparintumeng iti turay ti ari ti Espanya ken pinilit da a mangted ti tributo ken buwis.

Inusarda ti taktika a manggudua ken agari, minandar ni Magellan ni Rajah Humabon, dadaulo ti Cebu, a

sumurot ti amin iti turay na. Idi Abril 26, insingasing ni Humabon ken maysa pay a datu a ni Zula nga usaren ni Magellan ti puersa na tapno piliten a sumurot ni Datu Lapulapu a dadaulo ti kabangibang nga isla a Mactan.

Sakbay ti tengnga ti rabii ti Abril 26 ket nagrubbuat ni Magellan ken dagiti tao na a nagturong iti Mactan. Inpakat na dagiti soldado na (kakuyog ni Antonio Pigafetta, mangisursurat iti istorya ti biyahe). Tallo nga oras sakbay ti nga agbanawag idi sumangpet da iti Mactan. Nagipatulod ni Magellan kadagiti katutubo a mensahero. Iti mensahe ni Magellan ket inlanad na a saan da a kayat ti riri. Ngem adda ti ballaag na: “Nasaysayaat a sumurot kayo iti bilin, agpabunyang kas Kristiyano, ken agkurno iti turay ti ari ti Espanya, ta no saan, sugat ti ited dagiti armas mi.”

Saan a nagpakigtot ni Lapulapu ket inbaga na nga addaan da met ti pana a naaramid iti kawayan ken napatangken a kayo. Kiniddaw da laeng nga urayen da ti bannawag sakbay a rugyan da Magellan ti rumaut. Immannugot met ni lastog a Magellan iti kiddaw ni Lapulapu.

Ngem saan a nalaing a kumander ni Magellan. Tinagibassit na ti pangngeddeng dagiti katutubo a lumaban ken saan nga agpaikuspil kadagiti awanan bain a gangannaet. Saan na met laeng nga inammo ti galad ti isla no sadino ket adu dagiti nakaruar a bato ken baknad a lapped dagiti barko da a sumanglad iti asideg ti aplaya. Bimmaba da iti baybay iti agingga na iti luppo ti kauneg na a danum tapno makadanon iti adayo pay nga aplaya ti Mactan. Idi makadanon da iti aplaya ket nakita da a nakapormasyon dagiti tao ni Lapulapu iti tallo a dibi-

syon. Iti pattapatta ni Pigafetta ket dumanon iti 1,500 dagiti tao a mannakigubat ni Lapulapu.

Napipigsa ken nakabutbuteng a pukkaw dagiti katutubo ti nagsabat kadagiti gangannaet. Nagpapatok kadagiti *musket* ken nagibulos kadagiti pana da Magellan.

Idi makadanon iti daga, immandar ni Magellan a puoran dagiti balbalay tapno kigtoten dagiti katutubo. Ngem ad-adda laeng a nakauget dagiti katutubo. Pinagtudo da dagiti pana nga addaan sabidong kadagiti gangannaet ken sangsangkamaysa da a dagus nga immatake.

Iti sango ken agsumbangir a plangka dagiti atake da Lapulapu. Pinuntirya dagiti bangkaw, gayang ken pana da dagiti gurong ken saka dagiti gangannaet nga awan ti proteksyon na. Inkonsentra da dagiti atake da kenni Magellan agingga a masugatan ti saka ken ima na. Idi matumba ni Magellan iti danum ken natayen ket nagtataray nga immatras dagiti gangannaet a tropa. Nandanon da nga umad-adayon dagiti barko ti Espanyol.

Kabayatan na, iti aplaya ti Mactan ket agpukpukkaw iti balligi da Lapulapu. Segun iti insurat ni Pigafetta, 12 kadakuada ti napatay (walo nga Europeo a pakaibilangan ni Magellan, ken uppat a tao ni Humabon). Pimmanaw iti Cebu dagiti nabati a soldado nga Espanyol ken nagtuloy iti panaglayag agingga a makita da ti Spice Islands. Nagsubli da iti Espanya idi 1522 iti dua a barko laengen iti panangidaulo ni Kapitán Juan Elcano. AB

Nagkaykaysa a panaglaban ti masa iti RCSP iti Samar

Napaay ti nasurok makatawen nga awan sarday nga operasyon ti Retooled Community Support Program (RCSP) ti Armed Forces of the Philippines iti maysa nga ili ti Western Samar iti panggep na a buraken ti natibker a panagkaykaysa ti masa a mannalon ken ti panangsuporta da iti rebolusyon. Ti nasao nga ili ket saklaw ti larangan a gerilya nga ilaslastog ti 8th ID a “naburaken.”

Iti daytoy a panawen, paulit-ulit a pinaayaban dagiti soldado dagiti mannalon iti kampo militar tapno piliten a “sumuko” ken agserbi iti reaksyunaryo a soldado kas aset wenno espiya. Pilipiliten da met laeng ida nga agulbod, agpammarang a “bimmaba manipud iti bantay gapu iti kinarigat idiy,” wenno saan ket umannugot a kameng ti yunit milisya, ti lokal a sangay ti Partido, wenno ti komite ti lokal a tsapter ti Pambansang Katipunan ng Magbubukid.

Iti maysa a baryo, nagkaykaysaan dagiti agindeg nga awan ti uray maysa a mapan iti kampo no kas pagarigan ta mapaayaban da manen kas panaglaban iti pananglipit kadakuada. Ngem kalpaskan daytoy, mano a daras a sinerrek

dagiti pulis ken soldado a nakabado ti sibilyan ti lugar da tapno biruken dagiti saan a sumurot iti paayab da.

Reklamo ti umili, saan dan a makapan kadagiti talon gapu iti bu-teng kadagiti agsisiim a pulis ken soldado. No maiyarig iti kaingetan ti *lockdown*, nakarkaro a bisin ti masagsagrap da gapu iti panang-taktak dagiti operasyon militar.

Tapno mabantayan dagiti ahente ti militar ken pulis, sinimpa ti umili ti panaggwardiya da iti agma-lem ken agpatnag. Isursurat da iti *logbook* ti nagan ti amin a sumrek iti lugar da. Inikkan da ti kayo dagiti kalsada tapno lapdan dagiti kotse ken motorsiklo a pagluglугanan dagiti pulis ken soldado a sumrek iti baryo. AB

BHB-Lanao, nakikaysa iti Ramadan

NAKIKAYSA TI BAGONG HUKBONG BAYAN (BHB)-Lanao iti pananglagip ti umili a Moro iti Ramadan, ti sagrado a panawen para kadagiti Muslim ti sangalubongan. Kas pannakikaykaysa, gimmiddan iti panagayuno dagiti Nalabbaga a mannakigubat idi Abril 12, ti umuna nga aldaw ti Ramadan. Maika-uppat daytoy a Ramadan manipud dinadael ti rehimen a Duterte ti Marawi ken pinapanaw na dagiti residente ditoy. Agingga iti agdama, nakaad-adu pay a Moro ti saan a nakasubli iti syudad ken agnamnama laeng iti tulong ken kaasi dagiti internasyunal nga ahensya. Agtultuloy a kumarkaro ti kasasaad da kadagiti sentro ti ebakwasyon gapu iti pandemya a Covid-19.

Iti tengnga ti nakaro a rigat, agtultuloy a pappapanawen ti rehimen dagiti Moro kadagiti komunidad da. Maibilang kadakuada ti 1,500 a pamilya manipud iti Barangay Pusaw, Sharif Saydona Mustafa ken 600 a pamilya manipud iti Barangay Kitango, Datu Saudi Ampatuan a napilitan nga agbakwit gapu iti awanan

patingga a panagbomba ken istraping ti militar. Mainayon da kadagiti bakwit a marigatan a manglagip iti Ramadan itatta a tawen.

Panawagan ti BHB-Lanao iti umili a Moro nga itultuloy da ti panangsapul ti gimong a nawaya no sadino a mabigbig ti kalintegan da iti bukod a panggeddeng.

3 nga ababa nga armas, nasamsam ti BHB-Negros

Dua nga ahente ti paniktik ti 15th IB ti napatay iti ambush ti Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Southwest Negros (Armando Sumayang Jr. Command) idi Abril 3 iti Sityo Cambaga, Yaoyao, Cauayan, Negros Occidental. Naala kadakuada ti maysa a .45 kalibre a pistol, maysa a 9mm Glock ken dagiti dokumento ti pakabigbigan. Iti malem na, uppat a soldado ti 15th IB ti napatay iti maysa nga engkwentro iti yunit ti BHB.

Idi Abril 13, maysa pay a pistol ti nasamsam manipud iti maysa nga aktibo nga ahente ti 7th Intelligence Service Unit iti Barangay Consing, E.B. Magalona, Negros Occidental.

Maysa nga aldaw sakbay daytoy, tallo a *backhoe* ti pinalalisa ti BHB-North Negros iti Barangay E. Lopez, Silay City. Maus-usar dagiti *backhoe* iti panag-quarry iti nasao a lugar a makagapu ti nakaro a panaglayus ken pannakadadael ti aglawlaw. Mapattapatta a dumanon iti ₱16.6 milyon ti balor dagitoy a kukua ni Mayor Mark Andrew Golez ti Silay City.

DAGITI BANNUAR TI KALINGA.

Salsaludoan ti rebolusyonaryo a tignayan ti Kalinga da Rudy Daguitan (Ka Pinpin) ken Nora Miguel (Ka Lanie), agpada a beterano a Nalabbaga a mannakigubat ti probinsya. Natay dagitoy iti maysa a labanan idi Marso 15 iti Barangay Gawaan, Balbalan. Ni Ka Pinpin ket maysa a kadre militar kabayatan a ni Ka Lanie ket maysa a nalang a medik. Napanday dagiti dua kadagiti pannubok manipud pay Maikadua a Naindaklan a Tignayan ti Panagilinteg ken panangparegta manen ti rebolusyonaryo a tignayan iti probinsya. Agbiag dagiti bannuar ti umili!

Nainkalintegangan a tulong ken nayon a sueldo, iteden!

Inrugit ti Kilusang Mayo Uno idi Abril 16, kakuyog dagiti unyon ken dadduma pay nga organisasyon dagiti mangmangged, ti serye dagiti protesta tapno itambor ti panawagan para iti ₱10,000 a tulong para iti amin a naawanan ti trabaho ken ₱100 tunggal aldaw a subsidyo para kadagiti mangmangged ken mangmangged talon. Iti daytoy nga aldaw, nangangay dagiti mangmangged ti “panagkalampa” iti Mendiola idia Syudad ti Maynila tapno ipanawagan met ti pannkaingato ti minimum a sueldo nga agturong iti ₱750 tunggal aldaw. Idi Abril 19, nagmartsa ti nasurok 100 a kameng ti 10K Ayuda Network iti Quezon City tapno idatag ti petisyon para iti ₱10,000 a tulong iti 18 milyon a pamilya iti uneg ti dua a bulan. Iti Davao City, naaddaan met ti padyak protesta idi Abril 9.

Idi Abril 15, nagpetisyon ti Unyon dagiti Mangmangged iti Agrikultura iti Department of Labor and Employment (DOLE) a nayonan ti ₱100 ti sueldo ti 10.3(?) mangmangged talon. Naidatag ti petisyon iti laksid ti panangibasura ti ahensya iti kapada na a petisyon ti Defend Jobs Philippines iti rason a saan na a saklaw ti panangted ti “across-the-board” a nayon.

Kabatog laeng ti dua nga aldaw a sueldo iti NCR ti ₱1,000 a tulong manipud iti kabuklan a ₱23 bilyon nga inlatang ti rehimen a Duterte a tulong idi inyulog na ti 2-lawas a napairut a lockdown iti National Capital Region ken uppat pay a probin-

sya. Nagbassitan daytoy no ikumpara iti ₱420 bilyon a pakete ti a mai-datdatag itatta iti Kongreso kas Bayanihan 3 ken ti ₱1.5 trilyon a pakete a singasing ti Ibon Foundation tapno agbalin a signipikante ti ayuda iti umad-adu a pamilya a parparigaten iti napaut a *lockdown*.

Iti maysa a panagadal kadagiti nakurapay a komunidad iti National Capital Region nga inruar ti Economic Policy Research Institute idi Disyembre 2020, nganngani amin dagiti nakurapay a pamilya (19 iti 20) ti nangibaga a naawanan ti trabaho wenno pastrek iti 2020. Labes iti kagudua (65%) laeng kadakuada ti nangibaga a nakaawat ti pinansyal a

tulong.

Mayorya (92%) kadagitoy a pamilya ti nangipakaammo nga adda ti maysa wenno nasurok pay a kameng a bulnerable a maakaran ti Covid-19 (nataengan, masakog, babassit nga ubbing, addaan ti sakit wenno dipe-rensiya.)

Segun iti senaryo a bimmaba ti 30% ti pastrek dagiti nakurapay a pamilya ken saan nga amin ket nakaawat ti tulong, pinatta-patta ti ahensya a nagdoble ti maawagan a *national poverty headcount ratio* (wenno porsyento ti populasyon a agbibigang iti \$1.90 wenno ₱90 tunggal aldaw) manipud 16.8% idi 2018 nga agturong iti 32.8% idi 2020.

Maibilang kadagiti nagsuek ti kasasaad da iti biag ti minilmilyon a naawanan ti trabaho ken pastrek. Agarup 12 milyon a mangmangged ti awan wenno agkurkurang ti trabaho idi Pebrero. Awan pay ditoy ti nasurok maysa milyon a naawan iti sarbey ti puersa ti pigsat tegged iti pareho a panawen.

Mayorya iti nakabirok ti trabaho manipud idi nalukatan manen ti ekonomiya ket adda iti trabaho a nababa ti sueldo, kontraktual wenno impormal. Segun met laeng iti Ibon Foundation, iti 1.9 milyon a naisubli wenno baro a trabaho idi Pebrero, 48% wenno 923,000 ket partaym (kurang ti 40 oras tunggal lawas) ken 23% ket maikategorya a “naempleyo ngem awan iti lugar ti trabaho” (mabalina a naglangan wenno naka-leave gapu iti sakit wenno kwarantana, wenno mapilitan nga “agbakasyon” nga awan bayad gapu iti temporaryo a panagserra/panagkissay ti mangmangged ti pagtrabahuan nga empresa wenno negosyo.)

Dakkel a banag ti ₱100 a nayon iti inaldaw a sueldo

DAKKEL A BANAG PARA kadagiti mangmangged ti ₱100 a subsidyo a nayon iti inaldaw a sueldo, nangruna kadagiti industriya ken serbisyo nga “esensyal” iti panawen ti pandemya. Adu kadakuada ti awanan kinasegurado iti trabaho, umaw-awat ti nababbaba ngem ti inaldaw a minimum, ken naipauneg iti kasasaad a “no work, no pay.”

Maibilang ditoy ni Andrea, mangmangged iti maysa a panganan nga aglukat wenno agserra depende iti tukad ti *lockdown*. Makatawenen a kontraktual ken nailansa iti ₱336 ti sueldo na.

Bentahe met daytoy kenni Bob, mangmangged iti ahensya a kinontra-ta ti maysa a kumpanya iti *internet*, nga agsusueldo laeng ti ₱400 tunggal aldaw

No mabalina, ti rumbeng ketdi ket ₱200 ti nayon, segun kenni Mon, maysa a *delivery rider* nga agpastrek laeng ti ₱500 tunggal aldaw. Iti panagbuya na, saan met nga imposible lalo ta dakkel ti pastrek ti kumpanya gapu ta adu ti nakasanggir iti serbisyo da.

Numampay agsusueldo ti ₱1,300/aldaw, pabor met iti ₱100 a nayon ti mangmangged iti *call center* a ni Karla. Kuna na, rumbeng laeng a maited ti nayon tapno makasubbot met uray kaskasano iti makabiag a sueldo ti mayorya dagiti mangmangged.

2 sibilyan pinatay, 2 natiliw iti Negros

Nangisaknap manen ti ranggas ti nagtipon a puersa ti pulis ken militar iti tallo a sityo ti Barangay Nagbinlod, Sta. Catalina, Negros Oriental idi Marso 29. Lima a sibilyan ti natiliw, karaman ti ubing nga agtawen ti dua, ken dua ti pinatay. Kas kadagiti immuna a kaso ti panagatake kadagiti sibilyan, minulaan da ti paltog ken armas ti balbalay dagiti biktima ken pinabasol kas kameng ti Bagong Hukbong Bayan (BHB).

Pinatay iti Sityo Balog ti nasao a barangay da Fredo Binangkil ken Julito Solano iti panangraut a naiparang kas engkuentro iti baet ti militar ken BHB. Kadagiti sityo ti Pawaypayawan ken Bayog natiliw ti agasawa a da Marites ken Benjie Saingga ken ti 2-tawen nga anak da, ni Wilmar Jiminez ken dua pay a mannalon.

Kagiddan daytoy, rineyd dagiti pulis ti balay ni Nene Solano, dadaulo ti Kilusang Magbubukid ng Pilipinas-Negros Oriental, ken binugbog ti katugangan na.

Pagpamomba. Nakaro a buteng ti inpaay ti innem a daras a panangitinnag ti AFP ti bomba kadagiti komunidad ti mannalon ken Lumad idi Abril 6 iti Barangay Kasapa II, La Paz, Agusan del Sur. Mano a daras met nga inistraping ti nabakir a paset ti lugar. Manipud pay idi Pebrero nga agsawsawar dagiti puersa ti 60th IB ken 26th IB iti nagbeddengnan ti La Paz, Loreto ken San Luis iti Agusan del Sur ken Kapalong iti

Davao del Norte.

Pagpatay. Pinaltogan ken napatay babaen ni Jesus Pason Jr., drayber ti traysikel ken residente ti Basurahan, Barangay Mambulay, Silay City, Negros Occidental idi Abril 17. Isuna ket kameng ti Pasil Homeowners Association, Inc, ken Kadamay-Negros.

Iligal nga panagaresto. Iti Eastern Samar, inaresto ti 52nd IB da Erwin Ramirez Mortal ken Pablito Lapesora Libanan idi maudi a lawas ti Pebrero iti akusasyon a kameng da ti BHB. Agpada a residente ti Casapa, Barangay Dinigpian, Dolores ti dua a mannalon.

Iti Bohol, natiliw ni Oscar Balonga, dadaulo ti Bongbong Farmers Association idi Abril 7 ken naibalud iti Trinidad Police Station.

Pagdukot. Dinukot dagiti ahente ti NTF-ELCAC da Alicia Lucena ken Sofia Bangayan, agpada a kameng ti Anakbayan, kalpasan nga ayaban dagiti opisyal ti Barangay 483 ti Manila iti barangay hall para

kano iti *randomized swab testing* idi Abril 19. Dagus a nawayaan ni Bangayan bayat a ni Lucena ket saan pay a nabirukan ti abugado ken dagiti gagayyem na.

Maysa ni Lucena iti nainaganan idi ti NTF-ELCAC a “kinidnap” ti Kabataan Party List ken Makabayan tapno padaksen dagiti aktibista. Isuna ket anak ti ahente ti NTF-ELCAC ken tagapagsarita ti grupo a Hands Off Our Children a ni Relissa Lucena.

Red-tagging. Napilitan dagiti boluntir ti “community pantry” iti Maginhawa, Quezon City ken Pandacan, Manila a temporaryo nga iserra ti operasyon da idi Abril 20 kalpasan nga i-red tag ti pulis dagiti aktibidad da.

Ti *community pantry* ket maysa a porma ti panagtinnulong ti umili no sadino ket libre a mangted dagiti addaan sobra a taraon ken libre nga alaen ti sinoman nga agkasapulan. Nairugi daytoy nga inisyatiba idi Abril 15 a nangawis ti panangirusuat ti 300 pay a kapada nga inisyatiba iti nadumaduma a paset ti pagilian.

Sakbay daytoy, nagbalin met a target ti *red-tagging* dagiti unyon ti empleyado ti Senado ken Korte Suprema, ken ti Alliance of Health Workers. AB

Bonus ken nayon a sueldo para kadagiti bilyunaryo

ITI TENGGA TI nasaknap a disempleyo ken panagsuwak ti pastrek ken negosyo, minilmilyon a piso ti inparabur ti nangangato nga opisyal dagiti pribado a kumpanya iti bukod da a bagi iti porma dagiti bonus ken nayon a sueldo idi 2020.

Dua kadagiti addaan ti kadakkelan a bonus da Felipe Gozon ken Gilberto Duavit a nakaawat ti ₱259 milyon idi 2020, 43% a nangatngato kumpara idi 2019. Nayon ditoy ti 37% a ngimmatuan ti sueldo da. Agpada a nangato nga opisyal ti GMA7 ti dua.

Kasta met, ngimmato ti 12% ti sueldo ni Manuel Pangilinan ken dad-

duma pay nga opisyal ti PLDT no sadino a naipauneg ti Smart Telecommunications. Maysa a milyon a piso met ti nainayon iti sigud a nangangato a bonus dagiti opisyal daytoy.

Iti maysa a bangir, ngimmato ti 6.4% ti sueldo ken bonus da Ernest Cu ken uppat pay nga opisyal ti Globe Telecommunications nga agturong iti ₱295 milyon idi 2020 mani-

puud iti ₱277 milyon idi 2019.

Kabayatanna, 17 a bilyunaryo a Pilipino ti adda iti listaan ti Forbes ti kababaknangan nga individual iti intero a lubong. Ni Manny Villar (maika-352 iti intero a lubong) ti addaan ti kadakkelan a naideklara a kinabaknang kadakuada, sumaruno ni Enrique Razon, Lucio Tan, Andrew Tan, agkakabsat a Sy, Ramon Ang, Lance Gokongwei, Roberto Ongpin, Ricardo Po ken Edgar Sia. Iti intero a lubong ti akinkukua iti Amazon a ni Jeff Bezos latta ti numero uno. AB

Agtutunon a pananggundaway kadagiti agniniyog

Kabaliktad ti panagbisbisin dagiti mannalon ti niyog ti panagbusbussog met dagiti apo't daga, komersyante ken dagiti monopolyo a korapsyon. Iti panawen ti kakaro ti pandemya, ad-adda a limmatak ti panangsepsep iti kinabaknang ti kopra a produkto dagiti agniniyog.

Idi Disyembre 2020 iti maysa a baryo ti Camarines Sur, kimmita laeng ti ₱4,900 ti maysa a pamilya a makitaltalon iti uppat nga ektarya a kaniyogan. Iti naapit a 661 a kilo ti kopra, 20% (wenna agbalar ti ₱3,960 iti presyo a ₱30 tunggal kilo) ket saan a binayadan ti komersyante. Kasano man kasayaat ti panna-kaluto ti kopra, arbitraryo latta a nakissayan ti resiko.

Nagtitinnulong laengen dagiti agkakupamilya iti produksyon tapno makissayan ti gasto iti tegged. Kalpasan a makissay ti gasto iti transportasyon, ti balor ti nabati a 529 kilo ket bimmaba nga agturong ti ₱14,700 manipud ₱15,870. Iti bingay nga ingkatlo (tersyo), dua a paset ti napan iti apo't daga. Ti pagkatlo a paset ti bagi ti agniniyog (₱4,900) ket kabatog laeng ti ₱109 tunggal aldaw nga ipaanay iti sumaruno a 45 nga aldaw para iti walo katao a pamilya.

iti nagsasaruno a bagyo a naglabas idi agleppas ti 2020, ad-adda a bimmassit ti kita dagiti agniniyog iti nasao a baryo. Nakatulong kada-kuada ti panagmula kadagiti makan ken natnateng, ken panangirupir nga itantan ti panagbayad ti abang iti daga iti uneg ti dua a panagkopra.

Kabayatan a nailumlom iti bisin dagiti mannalon iti kaniyogan, agtutunon a ganansya ti al-alaen dagiti apo't daga ken dagiti komersyante iti kinabaknang ti kopra a produkto da. Segun iti Philippine Coconut Authority, dakkel ti bimmabaan ti presyo ti panagatang ti kopra manipud ₱54 tunggal kilo idi Enero 2017 nga agturong ti ₱13.39 tunggal kilo idi Enero 2019. Adda dagiti lugar a dimmanon daytoy ti ₱12

tunggal kilo. Idi 2020, agbalar laeng ti abereyds nga ₱18.75 ti panaggatang dagiti komersyante iti tunggal kilo ti kopra kadagiti rehiyon a kangrunaan a prodyuser daytoy. Kababaan daytoy iti Eastern Visayas (₱14). Iti Bicol, numampay ngimmatto nga agturong ti ₱30, nakissayan latta ti mapmapan kadagiti agniniyog gapu iti dakkel a kissay iti resiko. Ti nabarat a kopra ket kumita komersyante ti dumanon iti ₱8.45 tunggal kilo no mailakon kadagiti planta, a mangitutuon met ti nangatngato presyo iti sangalubongan a paglakuan.

Dagitoy a planta ti kangrunaan a mangsupsuplay iti dadakkel a gangannaet a kumpanya iti taraon ken konsumo. Maibilang ditoy dagiti nakapauneg iti Coconut Industry Investment Fund-Oil Mills Group a napondoan idi panawen ti diktadura a Marcos babaen ti panangusar ti buwis a nasepsep manipud kadagiti agniniyog. Umuna a maiproseso kadagitoy a planta ti kopra a mangpataud ti alngis ken dadduma pay a produkto.

Manipud Enero-Oktubre 2020, kabuklan nga 1.4 milyon a metriko tonelada a kopra ti inyeksport ti Pilipinas. Gapu iti pandemya, bimmaba daytoy ti 21% manipud iti agarup 1.8 milyon a metriko tonelada a naiyeksport iti pareho a panawen idi 2019. Ti Pilipinas ti numero uno nga agiyeks-eksport ti kopra (64%) iti intero a lubong.

Iti panawen ti lockdown, naibilang kadagiti produkto a nalaka a malako dagiti naproseso a taraon ken dagiti usar iti sanitasyon. Mayor a ramen iti produksyon ng dagitoy ket ti langis manipud iti kopra. Ti Nestlé ken Cargill (dagiti agmono-

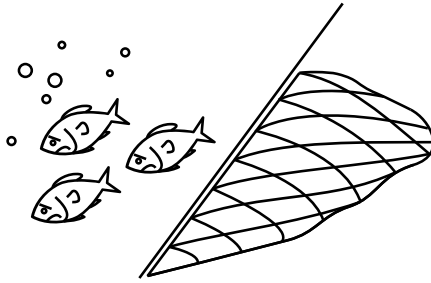
polyo iti produksyon ti taraon), ken Procter and Gamble (P&G) ket mangal-ala ti bulto dagiti naata a materyal da iti Pilipinas ken dua pay a sabali a pagilian iti Asia.

Dimmakkel ti kita ti Nestlé, Cargill ken P&G bayat nga adda pandemya. Kadagiti amin nga agmonopolyo iti produksyon ti taraon, kadakkelan ti kita ti Nestlé idi 2020 a dumanon iti \$13 bilyon. Kabatog daytoy ti 2.8% a panangngato manipud 2019. Kadakkelan a nangnayon iti kita ti korporasyon dagiti lako manipud iti Purina (taraon ti animal), a mangus-usar kadagiti nabinati ti produkto a kopra kalpasan a mapespes ti langis.

Ti kita met ti Cargill iti pareho a panawen ket \$3 bilyon manipud iti \$2.56 bilyon sakbay ti pandemya. Ti P&G, ti kadakkelan nga agar-aramid kadagiti ramit iti sanitasyon (sabon, *shampoo*, *toothpaste*) ket naaddaan ti \$12.76 bilyon a kita idi 2020 manipud iti \$3.63 bilyon iti napalabas a tawen.

Minilmilyon a dolyar met ti ginamgam a ganansya dagiti planta nga agar-aramid ti langis manipud iti niyog a nakabase iti Pilipinas. Ti Peter Paul Philippines Corporation ken Primex Coco Products, a maibilang iti kadakkelan nga agiprosproseso ken agiyeks-eksport kadagiti produkto a niyog, ket naaddaan ti kabuklan a naglakuan a dumanon iti \$13.8 milyon idi 2020. AB

240 a tonelada ti ikan

Inaldaw a taktakawen dagiti Chinese a barko

kadagiti soberano a baybay ti Pilipinas iti **West Philippine Sea.**

₱15,000 KEN ₱5,000

alawans ken *hazard pay* tunggal bulan a maiparbeng kadagiti

mangmangged iti salun-at ti saan pay a nait-ited agingga na iti agdama.

₱152.9 bilyon tunggal tawen

ti nailatang iti **2021 a nailian a badyet** para iti **pensyon** dagiti **retiradong sundalo** ken **pulis.**

Daytoy ti maikatlo a **kadakkelan nga aytem iti badyet**, sumaruno iti pondo a mait-ited kadagiti lokal a guberno ken pondo nga automatiko a mailatlatang para iti panagbayad iti interes ti utang.

₱15,000-₱29,000

tunggal *vial* ti presyo ti Remdesivir,

maysa kadagiti agas a mait-ited kadagiti naakaran ti Covid-19. Nangatngato daytoy ti 20-40 a dasar no maikumpara iti ₱715-₱910 a presyo daytoy iti India nga addaan ti bukod a panagmanupaktura ti agas.

Duterte Resign!

online a petisyon a rinugyan dagiti mangmangged ti salun-at idi Abril 15 a dimmanon ti **nasurok 60,000 a pirma** iti uneg ti **5 nga aldaw.**

100

baro a kontrata iti panagminas

ti naikeddeng a maiyawat kalpasan nga inruar ni Duterte ti **EO 130** a nanggibus iti **moratorium iti panaglukat kadagiti baro a pagminasan** tapno salakniban ti aglawlaw.

Miguel Díaz-Canel

ti **agdama a presidente ti Cuba**, a binutosan ti **maika-8 a Kongreso** ti **Partido Komunista ti Cuba** idi **Abril 20** kas mangidaulo ditoy, simmaruno ken ni Raul Castro.

MAYO I

AGRUGI NGA AGAWID DAGITI TROPA A PANGKOMBAT TI US KEN NATO

manipud iti **Afghanistan** kalpasan ti **20-tawen a napaay a gubat** daytoy iti pagilian.

IMF-World Bank, managgamgam iti daga ken kontra iti aglawlaw

Giniddanan ti maysa nga online a koordinado a protesta dagiti progresibo nga organisasyon ti panaglukat ti Spring Meeting wenna taripnong dagiti lider ti International Monetary Fund-World Bank (IMF-WB) idi Abril 11. Iti daytoy a taripnong nagbalangkas kadagiti programa ken natalantan ti isyu a Covid-19, dagiti pautang ken *climate change*. Kas iti napalabas, nagpammarang ti IMF-WB a “managaywan iti aglawlaw” ken inwaragawag da ti plano a “mapakawan” ti utang dagiti nakurapay a pagilian kasukat ti panagipatungpal kadagiti “green investment” wenna “mangaywan iti aglawlaw” a proyekto. Iti aktual, panangituloy dagitoy iti neoliberal nga adyenda nga ipatpatungpal dagiti institusyon iti sangalubongan. Iti aktual, us-usaren laeng dagitoy dagiti nasao a proyekto tapno iduron ti nasaknap a panaggamgam ken panangisukat iti usar dagiti kabakiran ken taltalon a panagperdi iti aglawlaw ken pagbiagan dagiti bulnerable a komunidad nga agnamnama ditoy.

Pareho nga ara-ramaten ti IMF-WB ti direkta a panagpuonan ken panagpautang kadagiti pagilian ken korporasyon tapno ikkan dalan ti panaggamgam ti daga. Basar iti maysa a panagadal ti International Development Association, direkta a pinondoan ti IMF-WB ti dumanon iti 14 a dadakkel a konsesyon iti panaggamgam iti daga dagiti nadumaduma a kumpanya a saan a bumaba iti 900,000 nga ektarya idiy Africa, Latin Amerika, South ken South East Asia manipud 2006 inggana 2016. Nasyon pay ti pautang a Naited kadagiti pribado a kumpanya nga aggamgam iti saan a bumaba iti 700,000 ektarya a daga kadagiti nasao a lugar.

Kakaruan kaditoy ti konsesyon a pinondoan ti International Finance Corporation (IFC), ti ahensya ti WB a direkta nga agpuonan kadagiti pribado a kumpanya. Maibilang kadagiti pinondoan na daytoy ti operasyon iti panagminas iti bauxite ti kumpanya a Compagnie des Bauxites de Guinee (CBG) idiy Papua, New Guinea. Dumandanon iti \$200 milyon (₱9.6 bilyon iti sinnukat \$1=₱48) ti inpautang ti IFC iti kumpanya idi 2016 para iti panagpalawa iti operasyon na daytoy. Nagresulta daytoy iti pannakapapanaw ti

150,000 a Guinean manipud iti ansestral a daga da ken pannakasabidong dagiti karayan a pagal-alaan da iti mainum a danum. Pinondoan na met laeng ti kapadpada na a proyekto idiy Myanmar a nagresulta iti pannakapapanaw ti 16,000 a manalon ken katutubo nga umili a Karen manipud iti 23 a komunidad.

Iti nasurok 30 a pagilian, aktibo met a pinondoan ti IFC dagiti nadumaduma a konsesyon iti panaggamgam ti daga babaen kadagiti kasosyo na a lokal a bangko ken pribado nga institusyon iti panagpapatang.

Iti Pilipinas, idurduron itatta ti WB ti programa a Support to Parcelization of Lands for Individual Titles, maysa a programa a panangisina kadagiti titulo tapno napapartak dagitoy a gatangen dagiti ganganaet a kumpanya nga aggandat a mangipatakder iti “mega farms” wenna dagiti plantasyon. Sakopen na daytoy ti agarup 1.4 milyon nga ektarya

a daga nga agrikultural a suksukayen ti agarup maysa milyon a manalon. Idi napalabas a tawen, na-kaawat ti pagilian ti pautang manipud iti WB nga agbalar ti \$370 milyon (₱17.8 bilyon) para ditoy.

Kontra-aglawlaw

Parparuaren ti WB a mangilatlatang daytoy ti “climate funds” wenna pondo a para kano panagaywan ti aglawlaw ken pananglaban iti *climate change*. Numampay kasta, naibutaktak nga agarup 70% kadagiti programa a pinondoan na daytoy ket dagiti proyekto para iti panagpartuat ti kuryente kas iti *megadam* ken dagiti planta ti kuryente a patpatarayan ti karbon iti 12 a pagilian. Nalatak dagitoy a proyekto iti panangpapanaw kadagiti intero a komunidad ken makagapu iti nakaro a didigra iti aglawlaw.

Segun iti datos ti WB idi 2015, ti Pilipinas ti mangiyun-una kadagiti pagilian a nakaala ti kadakkelan a puonan (\$4.9 bilyon wenna ₱235.2 bilyon) para iti daytoy a proyekto, sumaruno ti South Africa, Chile ken Malaysia. Iti sangalubongan, kadakkelan ti inbukbok na a pondo (\$1.2 bilyon wenna ₱57.6 bilyon) para iti San Buenaventura Power Plant iti Mauban, Quezon. Dumanon met iti \$937 milyon (₱45 bilyon) ti inbukbok na daytoy para iti Therma Visayas Power Plant iti Toledo City, Cebu. Pareho dagitoy dua a planta a patpatarayan ti karbon.

Iti daytoy Marso, nangiruar kadagiti baro nga annuroten ti WB tapno kano labanan ti *climate change*. Numapay kasta, adu ti mangkunkondenar ditoy gaputa saan na inraman kadagiti kari na daytoy nga isardeng ti panangpondo kadagiti proyekto nga agus-usar ti *fossil fuel* ken coal.

Kumarkaro dagiti *hate crime* kontra kadagiti Asian-American idia y US

Kumarkaro dagiti maawawagan a *hate crime* kontra kadagiti Asian-American idia y United States (US). Ti *hate crime* ket krimen a nakabasar iti wenno gura iti partikular a maris ti kudil, puli, relihiyon, nagapuan a pagilian wenno etniko, edad, ken gender. Maibilang ditoy ti kaso ti maysa nga agtawen iti 65 a Pilipina a kinugkugtaran da ti ulo na idia y New York. Iti dayta met laeng aldaw, maysa a lalaki nga Asian-American ti nasarakan nga awanan puot iti *subway* (sistema ti tren) iti pareho a syudad. Segun iti pulis ti New York, ngimmato manipud dua idi 2019 nga agturong iti 28 dagiti naipadamag a *hate crime* iti syudad idi 2020. Kadagiti immuna pay laeng a bulan ti 2021, dimmanonen daytoy iti 30.

Iti intero nga US, addan nairekord a 3,800 a *hate incident* ti Stop AAPI Hate, maysa a *non-government organization*, kontra kadagiti Asian-American idi 2020. Maysa kadagiti kalatakan ti panangpaltopaltog idi Marso 17 idia y Atlanta iti tallo a negosyo a kukua dagiti Asian-American. Iti walo a natay ditoy a pammaltog, innem ket babbai nga Asian-American.

Adayo a nangatangto ti pudno a bilang dagiti *hate incident* gaputa kaaduan kadagitoy, kas iti panangitud, pagsasaoan ti dakes a rasista ken diskriminasyon, ket saanen nga irepreport dagiti Asian-American. Adu met laeng ti saan nga ibilbilang a *hate crime* dagiti pulis ken arbit-

rario a naikategorya nga ordinaryo a krimen laeng.

Adu ti mangpabpabasol iti dati a presidente ti US a ni Donald Trump iti rasista a paduyakyak na iti panangngato ti *hate crime* kontra iti Asia-American. Idi damo a simmaknap ti pandemya, inawagan ni Trump ti Covid-19 a “China virus,” “Wuhan virus” ken uray “Kung flu.” Rinubroban na daytoy ti sigud a *xenophobia* (awanan rason a buteng kadagiti ganganaet) ti sumagmamaano a seksyon dagiti Amerikano kontra iti Asian-American.

Nakaramut ti *xenophobia* kadagiti Asian-American iti deka-dekada a diskriminasyon ti sistema a salunat kontra iti Asian, iti partikular da-

giti Chinese. Iti baet ti 1910-1940, nainget a pinaritan ti US ti panagserrek dagiti mangmangged a Chinese iti pagilian gapu iti rason nga adda awit-awit da a sakit. Mainayon pay ditoy ti panagbuya nga “ag-agawen” dagiti ganganaet a mangmangged dagiti trabaho iti pagilian. Kadagiti simmarsaruno a tawen, ad-adda a pinadakes ti panagkita a dagiti Asian-American ket “nagaget, managtungpal ken nasisirib wenno nalaing iti matematiks” ken iti kastoy ket seryoso a makakumpitensya iti managsapu ti limitado a trabaho.

Iti agdama, mapattapatta nga adda 20 milyon nga Asian-American iti US. Kaaduan kadakuada ti addaan puli a Chinese, sumarsaruno dagiti addaan puli a Pilipino ken Indian. Ti dadduma pay a dadakkel a grupo ket dagiti Vietnamese, Korean ken Japanese. AB

“Saan nga agsanggir iti US iti panagsalaknib ti Pilipinas”—PKP

Saan a rumbeng nga itali ti Pilipinas iti US ti panagsalaknib daytoy iti West Philippine Sea kontra iti panaggamgam ti China. Daytoy ti pablaak ti Partido iti panagrugi ti 10-aldaw a Balikatan 2021 idi Abril 13.

Ti Balikatan, tinawen a panagsanay iti baet ti soldado ti US ken Pilipinas, ket madama a maiyararamid iti nadumaduma a paset ti Luzon. Basbassit ti bilang ti nakilaok itatta a tawen (736 a soldado a Pilipino ken 225 nga Amerikano) no maikumpara iti napalabas.

Babaen iti Balikatan, ipakpakita da a ti US laeng ti mabalina a pagsanggiran ti Pilipinas kontra iti panangagaw ti

China iti baybay ti pagilian babaen kadagiti barko ti milisya, Coast Guard ken dadakkel a barko a pagkalap.

Maysa kadagiti tulbek ti Balikatan tapno sanayen ti US ti AFP tapno mangted suporta kadagiti puersa na kadagiti operasyon daytoy iti ballasiw-taaw, nangruna iti Asia-Pacific. Kas iti napalabas, ipakpakita ken patpatibkeren ti Balikatan 2021 ti kontrol ti US iti doktrina ken dagiti

operasyon ti AFP. Pairtengen na daytoy ti panangipatungpal kadagiti operasyon a kontra-insurhensya a dagiti biktima ket dagiti sibilyan Pilipino.

“Ad-adda a makapasuron ti Balikatan itatta a tawen iti sango ti rumangranggas a gubat a panangikuspil nga isaysayangkat ti AFP iti kawayan,” kuna ti Partido Komunista ti Pilipinas. Kabaliktad na, gapu ta nabayagen a nakasanggir ti Pilipinas iti militar ti US, agtaltalinaed nga awanan kabaellan ti AFP nga agbukbukod a salakniban dagiti bukod na a teritoryo. AB